

2013 -12- 19

DNR: 5511-43134-2013 Sid 1(4)

Från:

Lillemor E Ring
Smedstorpsvägen 4
197 92 BRO

Till: Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

2013-12-17

Jag, Lillemor Elisabeth Ring, överklagar Länsstyrelsens beslut 2013-11-19 med beteckningen 5511-20188-2012 avseende mellanlagring av slam i Upplands-Bro.

(till Mark- och Miljödomstolen)

Bakgrund:

Samråd och information till särskilt berörda fastigheter (däribland Långvreten i Håbo-Tibble) har skett varefter Länsstyrelsens beslut får överklagas inom en lagstadgad tidsperiod. Min fastighet Tibble Kyrkby 10:53, anses i brev från Käppala vara särskilt berörd.

Förhållandesättet gentemot särskilt berörda fastigheter uppfattas som tämligen okänsligt. Anläggningen i sig uppfattas som ett miljömässigt stort hot inte bara för de som bor närmast men också av många andra personer i kommundelen Håbo-Tibble. Riskbedömningen innebärande obefintlig förorening av grundvatten, föga buller och sällan förekommande lukt anses inte trovärdig. Därtill fruktar man att läget intill infarten till Håbo-Tibblevägen kommer att ge ett mycket ofördelaktigt och oestetiskt intryck. Arealen som kommer att tas i anspråk har uppgetts vara 2 ha samtidigt som mellanlagrets höjd blir ca 2 m. Stank från anläggningen ska minskas med hjälp av övertäckning av plast. Håbo-Tibbleområdet är samtidigt av riksintresse för kulturmiljövården med bl.a. fynd från äldre järnåldern i form av s.k. stensträngar i södra delen således nära väg 269.

Skyddsavstånd när det gäller lukt och buller:

En trovärdig riskbedömning borde ha innehållit en indikation om lämpligt skyddsavstånd, dvs. från närmaste detaljplanerade område (t.ex. Långvreten) till anläggningen. Istället har man gjort tvärtom; nämligen meddelat att avståndet är sådant att lukt kan komma att spridas och att Långvreten ligger i vindriktningen. Såsom totalt antal berörda fastigheter har de som ligger inom en viss geografisk radie angivits och att avståndet till närmaste fastighet anses vara långt. Detta avstånd kan bara ses som ett försök att undanröja helhetsintrycket av verklig påverkan.

Åtminstone i utredningen före slutgiltig Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) angavs att skog skyddar från lukt och buller. I verkligheten har stora delar skog avverkats, inte minst med anledning av bergtäkten. Det finns inte skäl att tro att kvarvarande skog inte också kommer att avverkas.

Mätningar av redan befintligt buller har inte redovisats. Buller från slamanläggningen

anges i MKB redan komma från intilliggande bergtäkt. Mig veterligen har inte samråd med närmaste fastighetsägare ägt rum beträffande bergtäkten före det att marken togs i bruk. För mig var det en obehaglig överraskning när bergsprängningar, bergkross och andra materialhanteringsmaskiner sattes igång i skogen här intill utan förvarning. Min, och övriga fastigheter belägna i ett område med många fritidshus, belastas nu på vardagar med buller från bergtäkten, men även från väg 269 beroende på vindriktningen, sedan både skyddande skog och berg tagits bort. Hackande och slamrande från bergtäkten hörs tillsammans med flygtrafiken även inomhus. En generell ökning av allt flyg (även nattetid) från Arlanda (av riksintresse) förväntas. Andra orsaker till buller i kommundelen kommer från ett närliggande 5 kvm stora militärområde med inriktning på internationell verksamhet (av riksintresse). I samband med militärområdet kan nämnas att detta tidigare varit mycket populärt för svampplockning men är inte längre tillgängligt för allmänheten. Det skogsområde som nu berörs är ett av de allt färre områden med gott om svamp som finns kvar för svampplockare som vill utnyttja allemansrätten.

Inte minst med anledning av befintligt buller enligt ovanstående så är **arbetstider dygnet runt vid den tänkta slamanläggningen helt oacceptabla!** Ingen som bor på landet vill väl ha buller dygnet runt.

Luftförorening:

Kemikalieinspektionen bevakar att människor inte utsätts för kemiska ämnen som har välkända negativa effekter på hälsa och miljö. Det bör därför ifrågasättas om det är korrekt att ej beskriva de hälsorisker som förr eller senare kan komma att orsakas av partiklar i luften efter en lång tids avfallshantering av stora mått vid Högbytorp, ett planerat värmeverk, en eventuell slamanläggning och en under alla omständigheter ökande biltrafik på väg 269. Lagstadgade riktvärden på utsläpp i luften finns. Privatbilar måste undvika tomgångskörning med tanke på miljön. En likartad bedömning vid lossning och lastning av slam (upp till 25.000 ton per år) vore önskvärd.

Påverkan på grundvattnet:

I Miljökonsekvensutredningen (MKB) finns ingen uppgift om antalet dricksvattenbrunnar som berörs av avvattningen ner mot Mälaren. Närliggande Lejondalssjön som tidigare varit en stor tillgång som dricksvatten används numera inom Långvreten/Näshagens samfällighet mest som hushållsvatten. Föreningen förvaltar även ett antal brunnar med pumpanordning för de hushåll som saknar indraget vatten. Inom skogsområdet som nämns i MKB finns inte bara ett bäcksystem. Fastigheter i närheten kan ibland med anledning av den goda vattentillgången ofta nöja sig med en grävd brunn. Rekognocering av området när det gäller tillgång på vatten är i skrivande stund inte känt av fastighetsägarna, ej heller avståndet till närmaste naturliga källa. En bäck rinner ner till Långvreten. Anläggningen är tänkt att ligga inom ett tidigare skogsområde. Enligt SGU (Sveriges

Geologiska Undersökning) kommer tungmetaller ut i grundvatten när ämnena löses ut i marken till följd av försurning. Redovisning önskas huruvida slamlagrets bottenplatta inte kan läcka ut tungmetaller eller aluminium ner i marken. Markens pH-värde ifrågasätts. Bottenplattans storlek i förhållande till hela anläggningen har specificerats men inte markens beskaffenhet. Enligt SGU ökar tungmetaller i hushållens vatten om grundvattnet är försurat beroende på att vatten fräter på vattenledningar när grundvattnet är försurat. Dagvatten ska släppas ut i ett skogsdike. För egen del känner jag därför stor oro för vattnet i första hand från min egen dricksvattenbrunn men också andras liksom grundvattnet till åkern. Långvreten är en lång åker omgärdad av bostadhus och har ett stigande antal permanent boende. Vid Käppalas (Käppalaförbundets) informationsmöteden 7 december 2013 informerades om en liknande slamanläggning i kanten av ett fält medan det nya alternativet i Upplands-Bro är beläget i ett skogsområde nära ett bäcksystem. Genomförda studier vid franska forskningsinstitutet INRA (Institut National de la Recherche Agronomique) visar på varierande upptagningsförmåga av tungmetaller beroende markens beskaffenhet och surhetsgrad vid spridning på åkrar. Ackumulerade värden beaktas och de potentiellt förorenande tungmetaller och andra substanser som nämns är Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se, Zn, As, Ti etc. samt HAP, PCB, antibiotika, bekämpningsmedel, bakterier och ev. även virus. Dekret 8/12/1997 om slamspridning på åkrar i Frankrike och beslut 8/1 1998 är tekniska föreskrifter efter många års försök och erfarenheter med spridning av slam från reningsverk på åkrar på olika ställen i Frankrike. Gränsvärden anges men en tabell innehåller också kraftigt minskade önskade nya riktvärden. I studien från december 2006 står att producerat slam kan ha en mycket varierande sammansättning beroende på om det kommer från mindre orter på landet eller från stora reningsverk vid storstäder med industrier. Vid spridning på åkrar sägs den huvudsakliga anledningen till ökning av kadmium och zink vara markens pH-värde. Vid de första spridningarna 1997 och 1999 uppmättes 0,8 mg/kg TS Cd; 2002 hade värdena i säd och raps dubblats. Jag vill därmed inte påstå att det inte finns bättre och nyare forskning men att läsningen ändå bidrar till att hela projektet dvs ev. spridning på åkrar och mellanlagringen väcker eftertanke. Jag bor alldeles intill en åker. Lukt väckte stort motstånd i Frankrike. Enligt INRA är undersökta förväntade negativa konsekvenser på kort sikt (5-15 år). Slamspridning på åkrar anges därutöver vara förbjuden när terrängen är kuperad, vid dagvatten till bäcksystem, dricksvattentäkter och nära bostäder. Påverkan på lång sikt (100-200 år) har inte kunnat bedömas. Man understryker att bl.a. organiska ämnen, lera och järnoxider binder tungmetaller i marken. För närvarande lär en maximal tillåten mängd bekämpningsmedel användas inom jordbruket i bygden. Även slam innehåller bekämpningsmedel enligt INRA. Detsamma forskningssinstitut och Käppala jämför med alternativet att använda handelsgödsel. Det skulle vara intressant att få reda på vad som menas med ekologisk odling av raps och säd, och vad jämförelsen i ett sådant fall ger för värden på minskningen av tungmetaller per ha åkermark. Varför uppmuntras bönder som tar

emot slam istället för de som eftersträvar giftfri odling? Det enda positiva som slam från elva kommuners avlopp kan tillföra är fosfor och kväve. Återstår då frågan om påverkan på lång sikt t.ex. i bäcksystemet. Det finns för övrigt enligt INRA andra sorters slam, t.ex. från pappersindustri, matproduktion och industriell slam.

Lokalisering:

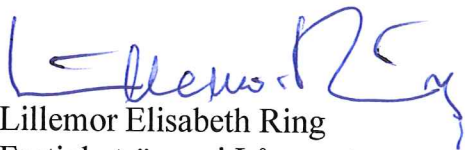
I MKB anges att en lokaliseringsutredning har utförts varvid man nämner bergtäkten (Jehanders) och avfallsanläggningen (Högbytorp). Det finns också ett arrendeavtal för i anspråk tagen mark. En förutsättning enligt Käppalaförbundet är emellertid att bönderna själva hämtar slam för spridning på åkrar. Är spridningen på åkrar i Håtuna och Håbo-Tibble själva upprinnelsen till mellanlagrets lokalisering?

Den riskbedömning och kvalitetssäkring av slamlagret som Käppalaförbundet förmedlade vid mötet den 7 december innehöll information om utsläpp av dagvatten som är helt rent. Det sades även att Länsstyrelsen ska besluta igen om vattenkvalitet. Undertecknad undrar om starkt förorenande substanser vid en lagring av 25.000 ton slam med okänt innehåll per år verkligen inte kommer att påverka omgivningen.

För min del kan jag säga att om projektet blir av så kommer det att kännas olustigt att dricka vatten från grundvattnet, att äta frukt och bär från min trädgård och jag ser framför mig bekymmer med fastighetens värdering med tanke på risk för förorenad vattentäkt och kanske störd ekologisk odling, men också beroende på dålig lukt både från slamanläggningen och åkern. Det fattas information om påverkan på lång sikt och tänkbara framtida alternativ till markanvändning eller bebyggelse intill väg 269 när bergtäkten enligt avtal har upphört eller av annan anledning upphör. Att projektet ges en prövotid upplever jag mer som en osäkerhet än ett sätt att säkerställa. Att prova med en liten mängd på eventuellt kalkrik kan väl inte bli annat än ett ej relevant experiment. Bygg- och Miljönämndens yttrande, sista stycket sid 1, stödjer inte Käppalas uppfattning att det inte finns någon risk för omgivningen.

Undertecknad vill att lokaliseringen omprövas med hänsyn till människor, djurliv och miljö. Tranor häckar i bäcksystemet varje vår. Undrar också om pågående förhandlingar med bönder för spridning på åkrar är juridiskt försvarbart och/eller skäl för lokaliseringen, om platsen ligger så långt som möjligt från närboende eller är vald endast utifrån markägarens eget intresse. Men, främst av allt och i egenskap av fastighetsägare vill jag få prövat om jag som fastighetsägare kan komma att lida skada till följd av anläggningen.

Långvreten, Håbo-Tibble, Upplands-Bro kommun
den 17 december 2013

Lillemor Elisabeth Ring
Fastighetsägare i Långvreten